

Sammandrag: Branschgranskning av forskning och utbildning och barometer 2022

Publikationen består av två delar: Branschgranskning och barometer. Branschgranskningen lyfter fram olika typer av statistik. Statistikuppgifterna kommer främst från Statistikcentralens (<http://www.tilastokeskus.fi/>) och OECD:s (<https://stats.oecd.org/>) sammanställningar.

CENTRALA RESULTAT AV BAROMETERN

Utvecklingen av de allmänna utsikterna under de senaste 12 månaderna ses fortfarande som försämrad, men inte i samma utsträckning som för ett år sedan. Förväntningarna på de allmänna utsikterna för de kommande 12 månaderna har blivit svagare. Mitt i den allmänna osäkerheten ligger det lite pessimism i luften bland utbildningsanordnarna – och särskilt när det gäller de kommande 12 månaderna.

Ekonomi

Sammantaget har finansieringen ökat oftare än minskat. Finansieringen har bara minskat inom det fria bildningsarbetet. Den offentliga finansieringen har inte minskat som förväntat, särskilt inte inom yrkesutbildningen och det fria bildningsarbetet. Nettotalet är något positivt trots att finansieringen inom den grundläggande utbildningen inom konst och universiteten har minskat. På samma sätt har övrig finansiering ökat något – om än inte i den utsträckning som förväntats.

Färre människor förväntar sig att finansieringen kommer att öka under de kommande 12 månaderna - särskilt inom den allmänna utbildningen. Förväntningarna på offentlig finansiering är något bättre än för ett år sedan. När det gäller ökningen av den övriga finansieringen är förväntningarna också måttliga, med undantag för yrkeshögskolorna.

För 47 procent av de svarande har de senaste boksluten varit i överskott, 25 procent i balans och 28 procent i underskott. Andelen underskottsberättigade har ökat med drygt 10 procentenheter och andelen med överskott minskade på motsvarande sätt från året innan. Det finns mer pessimism om balansen för innevarande budgetår. 8 procent av de svarande förväntar sig att överskottet kommer att öka eller att underskottet kommer att minska istället för de faktiska 37 procent. 54 procent väntar på att underskottet ska öka eller på att överskottet ska minskas, i stället för de faktiska 25 procenten. Det tydligaste sättet att kämpa med lönsamheten verkar vara att fortsätta i den grundläggande konstutbildningen.

Personlig

36 procent av de svarande uppger att deras antal anställda har ökat under de senaste 12 månaderna och 12 procent har minskat. Tillväxten har varit vanligare inom den högre utbildningen och den allmänna utbildningen. Antalet anställda inom den grundläggande konstutbildningen tycks ha minskat. Det har skett en tillväxt av både lärare och annan personal. Förväntningarna på personaltillväxt under de kommande 12 månaderna är något lägre än vad som realiserats under de senaste 12 månaderna.

35 procent av de svarande anser att rekryteringsproblemen har ökat under de senaste 12 månaderna. Nästan samma, 33 procent, räknar med att problemen kommer att öka under de kommande 12 månaderna. Som helhet bedöms rekryteringsproblemen ha ökat och fortsätta växa. Hos lärare har rekryteringsproblemen ökat och förväntas växa något oftare än övrig personal.

Nybörjarplatser och antalet studerande

Nästan 40 procent av de svarande ser ett ökat behov av nybörjarplatser i sin utbildningsform under de senaste 12 månaderna, och drygt 40 procent ser att behovet ökar under de kommande 12 månaderna. Nästan 60 procent har upplevt att behovet av startplatser varit oförändrat och drygt 50 procent är oförändrat. Viljan och beredskapen att öka antalet nybörjarplatser är ännu vanligare och på samma nivå som för ett år sedan. Mer än 80 procent av de svarande är redo att öka antalet nybörjarplatser. Nästan alla andra är redo att behålla de nuvarande startplatserna.

Antalet studerande vid läroanstalter har ökat klart mer än antalet studerande som har minskat under de senaste 12 månaderna. Antalet har ökat särskilt inom högskolorna. Inom det fria bildningsarbetet och den grundläggande kostundervisningen har antalet börjat öka. Under de kommande 12 månaderna förväntas antalet studerande vara oförändrat i knappt hälften av läroanstalterna. Det finns klart fler läroanstalter överallt där antalet studenter beräknas öka snarare än minska. Förväntningarna är dock mer måttliga än för ett år sedan.

Materialet till barometern har samlats in på frågeformulär från privata utbildningsanordnare. Varje organisation har fått en länk. Man har bitt företrädare för organisationerna att uppskatta den utveckling som realiserats och den kommande utvecklingen (positiv, ingen förändring, negativ) gällande vissa kriterier. Resultatet har man fått genom att abstrahera positiva uppskattningar från negativa. På så sätt berättar resultatet hur många procentenheter de positiva omdömena skiljer sig från de negativa. Den här gången fick vi svar från 103 privata utbildningsanordnare (knappt 30 procent) under veckorna 41 och 42.

Förutom ovannämnda teman har man i barometern frågat om situationen under den senaste tiden och i den närmaste framtiden gällande samarbete med andra utbildnings- och forskningsorganisationer samt företag och arbetsmarknaden i övrigt, rekryteringsproblem, investeringar och export av utbildning.

CENTRALA RESULTAT AV BRANSCHGRANSKNINGEN

I slutet av år 2021 fanns det 689 aktiva utbildningsanordnare med 3 049 läroanstalter. Utbildning sysselsatte 181 000 personer, vilket motsvarar 7,1 procent av de sysselsatta. De privata utbildningsanordnarna sysselsätter ungefär en tredjedel av utbildningspersonalen.

Nuförtiden är den offentliga satsningen i utbildning drygt 5 procent av BNP och cirka 10 procent i förhållande till de totala offentliga ekonomin. På basis av statistiken kan man säga att nästan 2,5 miljoner finländare deltar i utbildning per år som examensstuderande och vuxenstuderande. Om vi tar hänsyn till andras utbildning och de mest informella studieformerna, till exempel enskilda föreläsningar, utbildas mer än hälften av finländarna varje år.

År 2020 sökte inte en halv procent av dem som hade gått ut grundskolan omedelbart. Totalt fortsatte 6,6 procent inte inom examensinriktad utbildning. Av de nya studentexamensstuderandena sökte 84 procent sig till vidare studier. 63 procent fortsatte dock inte i examensinriktad utbildning under examensåret. Läsåret 2019/2020 avbröt 6,8 procent av de studerande sina studier och fortsatte inte omedelbart i examensinriktad utbildning.

I slutet av år 2020 hade 3 469 000 personer, dvs. 74 procent, avlagt examen efter grundnivå. Andelen som avlagt examen var oförändrad. I Finland är 25–64-åringarnas deltagande i utbildning bland de högsta i Europa: 30,5 procent av de vuxna i den åldern deltog i utbildning under de fyra veckor som föregick undersökningen år 2021.

Högskolornas forskningsutgifter har mer än fördubblats sedan början av århusendet. Utvecklingen avtog åren 2010–2016, men vände till tillväxt år 2017. År 2021 uppgick högskolornas forskningsutgifter till 1,73 miljarder euro. Av denna finansiering var 43 procent statsbudgetfinansiering och 55 procent annan extern finansiering.

Forsknings- och utvecklingsutgifterna uppgick som helhet till 7,5 miljarder euro år 2021. FoU-utgifternas andel av bruttonationalprodukten var 3,0 procent. År 2021 arbetade 87 364 personer med FoU-uppgifter, av vilka 39 procent arbetade inom högskolesektorn.

Branschöversikten lyfter fram den senaste statistiken om bl a utbildningsanordnare, finansiering och personal, studerande, antagning, framskridandet av studierna, utbildningsnivån samt forsknings- och utvecklingsverksamheten. Vi lyfter även fram fyra färska undersökningar gällande utbildning och forskning.